

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์ “สุณาท — เธอทั้งหลายจงฟัง”

สุณาท อ่านตามภาษาบาลีว่า สุ - นา - ละ แปลว่า เธอทั้งหลายจงฟัง ในที่นี้ขอนำเสนอในความหมายที่กล่าวถึงพระมหากรุณาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่พระองค์ทรงเตือนเพื่อให้พุทธบริษัทได้ตั้งใจฟังคำที่พระองค์จะตรัส ซึ่งทั้งหมดล้วนเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ได้ฟังได้ศึกษาโดยตลอด เพื่อให้ไม่ประมาท ไม่ข้ามในแต่ละคำที่พระองค์ตรัส

เมื่อตั้งใจฟังคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ย่อมจะได้รับประโยชน์จากคำของพระองค์ ตามข้อความในพระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ปัญจกนิบาต ัมมัสสวนสูตร ดังนี้

“ดูกร ภิกษุทั้งหลาย อาณิสสในการฟังธรรม ๕ ประการนี้ ๕ ประการเป็นไหน? คือ ผู้ฟังย่อมได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง ๑ ย่อมเข้าใจชัดสิ่งที่ได้ฟังแล้ว ๑ ย่อมบรรเทาความสงสัยเสียได้ ๑ ย่อมทำความเข้าใจให้ตรง ๑ จิตของผู้ฟังย่อมเลื่อมใส ๑ ดูกร ภิกษุทั้งหลาย อาณิสสในการฟังธรรม ๕ ประการนี้แล”

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เป็นเรื่องที่ยาก ละเอียด ลึกซึ่งอย่างยิ่ง แสดงให้เข้าใจธรรม คือ สิ่งที่มีจริงในขณะนี้ตรงตามความเป็นจริง เพราะถ้าพระธรรมง่าย ก็คงไม่ต้องอาศัยพระปัญญาคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะว่าใครๆ ก็ย่อมสามารถที่จะเข้าใจธรรมได้เอง แต่แท้ที่จริงแล้วไม่ใช่อย่างนั้นเลย เพราะธรรมนั้นมีจริง กำลังมีในขณะนี้ ก็ไม่มีใครสามารถที่จะรู้ได้ว่าเป็นธรรม เพราะเหตุว่าเป็นเรามาโดยตลอด เพราะไม่รู้ความจริง ไม่ว่าจะเห็น จะได้ยิน จะได้กลิ่น ลิ้มรส รู้สิ่งที่กระทบสัมผัส คิดนึก เป็นต้น ตั้งแต่เกิดจนตายก็เป็นเราทั้งนั้น มองหาธรรมไม่เจอว่าธรรมอยู่ที่ไหน ต่อเมื่อใดที่ได้เริ่มฟังพระธรรมแล้ว สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกไปทีละเล็กทีละน้อย ก็ไม่ต้องไปแสวงหาธรรมที่ไหน เพราะว่าไม่มีวันพ้นจากธรรมเลย

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงตลอด ๔๕ พรรชานั้น ประกอบด้วยเหตุและผล เป็นไปเพื่อความเจริญขึ้นของกุศลธรรม เป็นไปเพื่อปัญญา เป็นไปเพื่อการขัดเกลาละคลายกิเลส โดยตลอด บุคคลผู้ที่ไม่มียุติปัญญา ไม่เคยสะสมการได้ยินได้ฟังพระธรรมมาก่อน ย่อมไม่เห็นประโยชน์ของพระธรรมที่มีคุณค่ามากนัก ถึงแม้ว่าจะมีผู้แนะนำในสิ่งที่ดีมีประโยชน์แก่เขาอย่างไรก็ตาม เขาย่อมไม่เห็นคุณค่า ไม่เห็นประโยชน์ เป็นไปตามการสะสมของแต่ละบุคคลอย่างแท้จริง ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของใครทั้งสิ้น

ทุกขณะตั้งแต่เกิดจนตาย มีธรรมเกิดขึ้นเป็นไปอยู่ตลอดเวลา แต่เมื่อไม่รู้ตามความเป็นจริง ก็ยึดถือธรรมที่เกิดเพราะเหตุปัจจัยทั้งหมดว่าเป็นเรา เป็นสัตว์ เป็นบุคคล เป็นตัวตนหรือเป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใด เพราะฉะนั้น ก็จะเห็นได้ว่า ถ้าพิจารณาไตร่ตรองจริงๆ ก็สามารถที่จะเข้าใจความเป็นจริงของธรรม แต่ก็

ไม่มีใครไตร่ตรองในลักษณะนี้ เพราะยังไม่มีเหตุที่จะอุปการะเกื้อกูลให้มีการคิดไตร่ตรองตามความเป็นจริง จนกว่าจะได้ฟังพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงซึ่งเป็นคำจริงทุกคำเป็นคำที่เกื้อกูลให้มีความเข้าใจถูกเห็นถูกโดยตลอด

ปัญญา ความเข้าใจถูกเห็นถูก ย่อมเจริญขึ้นไปตามลำดับ ไม่ใช่ปัญญาจะเจริญขึ้นสมบูรณ์เต็มที่ด้วยการฟังพระธรรมเพียงครั้งเดียวหรือสองครั้งเท่านั้น จึงต้องอาศัยการฟังบ่อยๆ เนืองๆ พิจารณาไตร่ตรองในเหตุในผลในคำที่ได้ยินได้ฟัง เพราะจุดประสงค์ของการฟังพระธรรม คือเพื่อความเข้าใจถูกเห็นถูก ขณะที่ตนเองได้มีความเข้าใจเพิ่มขึ้นนั้น เป็นช่วงเวลาที่ประเสริฐของชีวิต เพราะเหตุว่าในวันหนึ่งๆ ส่วนมากจะเป็นไปด้วยอำนาจของอกุศลซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่นำคุณประโยชน์อะไรมาให้เลย แต่บางครั้งบางเวลาก็มีเหตุปัจจัยทำให้เป็นผู้ที่มีความสนใจที่จะสละเวลาจากที่เป็นอกุศล มาเพื่อฟังพระธรรม ซึ่งยากที่จะได้ฟังและยากที่จะเข้าใจ และผู้นั้นก็ต้องได้เป็นผู้สะสมเหตุที่ดีมาแล้ว เห็นประโยชน์ของการได้เข้าใจความจริง มีศรัทธาที่จะฟังจึงได้ฟัง จากการฟังในแต่ละครั้ง ความเข้าใจก็จะค่อยๆ เจริญขึ้น จึงเป็นช่วงเวลาที่ประเสริฐจริงๆ

ข้อที่น่าพิจารณา คือความดีมีหลายอย่าง เช่น ทาน การให้สิ่งที่เป็นประโยชน์แก่คนอื่น ก็เป็นความดีอย่างหนึ่ง ภายวาทที่ไม่เบียดเบียนใครแล้วยังช่วยเหลือคนอื่นทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่คนอื่น ก็เป็นความดีอย่างหนึ่ง แต่ความดีเพียงฟังพระธรรม ไม่ต้องเสียวัตถุใดๆ เลยทั้งสิ้น ภายวาทก็ไม่ต้องไปทำอะไรให้เหนื่อยยาก เพราะว่าการที่จะทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่คนอื่นก็ทำให้เราไม่ได้อยู่เฉยๆ แต่ว่าลำบากนักหรือเพียงแค่ว่าฟังพระธรรม จนทำไม่ได้เช่นนั้นหรือ? เพราะฉะนั้น ทำไมฟังเพราะอะไร? เพราะไม่เห็นประโยชน์ว่าการฟังพระธรรมทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และบางคนก็ยังสงสัยต่อไปว่า ความรู้ความเข้าใจจะมีประโยชน์อะไร? นี่ก็แสดงให้เห็นว่า อริยาคามไม่รู้ปิดบังไว้หนาแน่นมากมายสักแค่ไหน เพียงแค่รู้กับไม่รู้ก็ไม่เห็นความต่างกันว่าอะไรมีประโยชน์ ไม่ได้ให้ทำอะไรเลย เพียงฟังให้เข้าใจ ฟังทันทีที่จะฟังได้ นั่นคือความดีที่ดีกว่าอย่างอื่น เพราะว่าประกอบด้วยปัญญา ความเข้าใจถูกเห็นถูก พระอริยสาวกทั้งหลายที่ท่านได้ประจักษ์แจ้งความจริงดับกิเลสตามลำดับขั้นได้ ล้วนเป็นผู้ที่ได้ฟังพระธรรมด้วยกันทั้งหมด

จะเห็นได้จริงๆ ว่าชีวิตสั้นแสนสั้น ไม่มีใครสามารถรู้ได้ว่าจะจากโลกนี้ไปวันไหน ที่ไหน ด้วยอาการอย่างไร แต่มั่นใจได้เลยว่าต้องจากโลกนี้ไปแน่นอน แต่ก่อนจากโลกนี้ไป เป็นคนดีและสามารถที่จะดีกว่านี้ได้หรือเปล่า เพราะเหตุว่าเป็นมนุษย์ มีโอกาสที่จะได้ยินได้ฟังพระธรรม ได้คิดได้ไตร่ตรองตามพระธรรมที่ได้ยินได้ฟัง เพราะฉะนั้น ถ้าจะจากโลกนี้ไป สมกับการที่ได้เกิดเป็นมนุษย์ ก็คือ ได้มีความเข้าใจถูกซึ่งสามารถที่จะมีโอกาสได้ยินได้ฟังคำจริงที่ทำให้เข้าใจต่อไป ถ้ามีความคิดว่า ฟังเรื่องอื่นยังฟังได้ แต่ทำไมจะฟังคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้หรือไม่ควรฟัง? คนนั้นก็เริ่มรู้จักคุณค่าของชีวิตซึ่งจะต้องจากโลกนี้ไปว่าอย่างน้อยก็จากไปโดยการที่ได้รู้ความจริง สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกเป็นที่พึ่งต่อไปจนกว่าจะถึงความ

สมบูรณ์พร้อมของปัญญาในที่สุด ซึ่งจะต้องฟังพระธรรม ซ้ำแล้วซ้ำอีก ฟังบ่อยๆ เนืองๆ ด้วยความตั้งใจ
ใส่ใจด้วยดีในคำที่กำลังฟัง

ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammahomefellowship.com, โทร. ๐๘๑-๘๓๒๐๕๗๗